

Већу Интердисциплинарних докторских студија
Универзитет уметности у Београду
Косанчићев венац 29 / 11000 Београд

ИЗВЕШТАЈ

Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта

„ПОЗОРИШТЕ ИНТЕГРИСАНИХ МЕДИЈА“

кандидата
Александра Давића

Веће интердисциплинарних докторских студија Универзитета уметности у Београду, на седници одржаној 13. априла 2017. године, донело је одлуку о образовању Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта „Позориште интегрисаних медија“ Александра Давића, студента докторског студијског програма Вишемедијска уметност Интердисциплинарних студија Универзитета уметности у Београду.

На основу увида у реализован уметнички део пројекта и поднети писани материјал, комисија у саставу:

мр Растко Тирић, редовни професор ФПУ,
Ивана Вујић, редовни професор ФДУ,
др ум. Александра Јованић, ванредни професор ФЛУ,
Ђорђе Петровић, ванредни професор ФДУ,
и др ум. Иван Правдић, ванредни професор Академије уметности у Новом Саду, ментор,

закључила је да кандидат може да приступи одбрани докторског уметничког пројекта.

Биографија кандидата

Александар Давић рођен је 2. октобра 1961. у Новом Саду.

Дипломирао је Интермедијалну режију у класи професора Боре Драшковића на Академији уметности у Новом Саду. Од средине осамдесетих година прошлог века активно ради као стваралац телевизијских емисија за Телевизију Нови Сад и телевизију Скопље. Године 1991. ради као асистент редитеља Душана Макавејева на филму „Горила се купа у подне“. У првој половини деведесетих година прошлог века ради као монтажер и редитељ у музичкој редакцији телевизијске куће Fernsehen aus Berlin, а затим почиње да ради на Академији уметности у Новом Саду, прво као асистент од 1992. до 2003, затим од 2003. до 2008. као доцент, од 2008. до 2013. као ванредни професор а од 2013. као редовни професор.

Аутор је више режија позоришних представа од којих су најзначајније „Полудела локомотива“ по тексту Станислава Виткијевича у Позоришту младих 2009. године и „Играч у свим правцима“ по песмама Вујице Решин Туџића у Културном центру Новог Сада 1996. године.

Најзначајнија филмска остварења која је Александар Давић режирао су: „Златни дечак“

(2016.) приказан на Sport Film Festival-у у Палерму 2016, „NS Roulette“ (2012.) приказан на фестивалима у Подгорици и Луксембургу, „Журка“ који осваја награду за најбољи сценарио на Фестивалу филмског сценарија у Врњачкој бањи 2005. и награду за најбољи филм на Фестивалу српског филма у Паризу 2006. године. Филм се приказивао и на Сарајево филм фестивалу и Загреб филм фестивалу 2004, GoEast фестивалу у Визбадену 2005. као и у Cinema du Sud програму Канског филмског фестивала 2006. године.

Од других значајнијих ауторских филмских успеха издвајамо приказивање филма „Мртви путују“ на Rotterdam Film Festival-у 2002, приказивање филма „Ове ноге нису мале, многим су памет дале“ на фестивалу MediaWave 97 у Ђуру у Мађарској. Кратки филм „Добро вече“ из 1996. године, уврштен је у ретроспективу видео/филмова из источне Европе под називом “Sex, Rock `n` Roll and History: (Video)films from Eastern Europe 1950-2000” на 46. International Short Film Festival-у у Оберхаузену. Филм „Очевидац“ из 1995. награђен је за најбољи експериментални филм на Фестивалу документарног и краткометражног филма у Београду 1996. и освојио је Специјалну награду Gazeta Wyborcza на festivalu WRO 97, у Вроцлаву. Исти филм приказан је и на фестивалима FIV 96 у Буенос Аиресу и Catalyst Art 96 у Белфасту. „Impossible – Made in Serbia II“ из 1994. освојио је Специјалну награду за видео на Фестивалу документарног и краткометражног филма у Београду 1994. и уврштен је у ретроспективу видео/филмова из источне Европе под називом “Sex, Rock `n` Roll and History: (Video)films from Eastern Europe 1950-2000” 46. International Short Film Festival у Оберхаузену. „Последња дадаистичка представа“ из 1992. приказана је на фестивалима OSTranenie 95 у Ваухаусу у Десауу и Kasseler Dokumentarfilm und Videofest-у 1995. у Каселу. На последњем Југословенском телевизијском фестивалу у Неуму 1991. осваја Ауторску награду као и Награду акредитованих новинара за филм „Казна и слобода“.

Детаљна анализа докторског уметничког пројекта

Докторски уметнички пројекат „Позориште интегрисаних медија“ има за циљ истраживање и креацију специфичне врсте позоришта у коме је глумац интерактивно повезан са што већим бројем медијских и техничких сегмената инсценације. Како поље истраживања ни у теоријском ни у практичном смислу није било ограничено само на позоришне представе, кандидат је у великој мери истраживао поетике и дела перформанса, хепенинга и дигиталног полимедија у којима извођач путем различитих интерфејса остварује контролу и артикулацију медијских и техничких аспеката живог извођења. И теоријски и практични део рада су ваљано и детаљно истражени, развијени и методолошки, тј. уметнички артикулисани у докторски уметнички пројекат „Позориште интегрисаних медија“.

Практични део пројекта

Циљ практичног дела рада замишљен је и реализован као перформанс, којим су резултати теоријског дела истраживања тестирани у пракси. Такође, специфичности креативне личности и уметничког опуса кандидата Александра Давића дају перформансу посебан ауторски печат у минималистичком стилу.

У оквиру уметничког дела рада Александар Давић је тематски конкретизовао своју почетну идеју сценског вишемедијског дела у коме су медији дословце продужетак извођачевог тела и у коме физичке акције глумца путем интеракције артикулишу, генеришу, или генеришу и артикулишу медијске садржаје у оном облику који се презентује гледаоцу, одредивши се за

сценско дело за једног извођача интерактивно повезаног са медијима. Овде се пре свега ради о специфичној врсти монодраме аутобиографског карактера, у којој је аутор истовремено и извођач. Конкретно је реч о сећањима на различите садржаје медија филма, телевизије, радија и штампе, који се преплићу и стапају са доживљајима реалног света ставарајући фрагментарни исповедни наратив у коме аутор-извођач својим физичким радњама изнова покреће, артикулише и/или генерише покретне слике и звуке догађаја који су се најдубље урезали у његово памћење.

Коришћени сензори и софтвери, као компоненте интерфејса између глумца и различитих медијских садржаја и линија контролисаних дигиталним технологијама, отворили су иновативно искоришћене могућности за специфична примењена сценска изражајна средства. Унапред припремљене видео и аудио секвенце, као и програмски алгоритми за контролу светла, покретање видео, тек у интеракцији са извођачем добили су финални облик који је презентован публици.

Иако по први пут у улози и редитеља и главног и јединог извођача на сцени, Александар Давић је припремио и приказао перформанс састављен од три релативно самосталне сцене/слике. Иако само наизглед лабаво повезане, оне носе јасан ауторски печат, допуњавајући се медијски, технолошки и поетички, јасно представљајући три различите могуће стратегије интерактивног извођачевог повезовања са инсценацијом. Поред сегментирања у три слике, инсценација подразумева и видео пројекцију на три зида, урањајући глумца/извођача/аутора у обухватајући простор сопственог дела.

У првој сцени симетрична визуелизација звучног сигнала изазива реакцију система стварајући утисак проласка кроз коридор. Ефектна кинестезија се постиже преко чула вида. Интеракција је непрекинута и сваки уживо изговорени и одсвирани звук изазива визуелну промену изражајне графичности и ритмизоване слике.

У другој сцени превазилазе се контрадикције живе и снимљене уметности, уживом монтажом базе података поступком “реза” који је изазван физичком радњом померања извођача по сцени. Масмедијске покретне слике се манипулишу покретима и позицијом тела у простору.

У трећој сцени гледаоцима невидљиви сензор у костиму извођача је повезан бежичном мрежом са интерактивним системом. Покрети усмеравају пројекцију виртуелне сценографије која са три стране обухвата глумца/редитеља/аутора.

Писани део пројекта

Писани део пројекта је представљен кроз девет целина: *Увод, Позориште интегрисаних медија, Уживо, Интерактивност и наратив, Процесорска уметност, Глумац и интерфејс, Захтеви новог медија, Практичан рад и Закључак.*

Позориште интегрисаних медија обухвата и појашњава интегрисање медија у широко схваћеној позоришној делатности, смештајући извођача и у улогу креатора сценског простора.

Уживо проблематизује однос преношења преко медија уживо и живог догађаја пред публиком, а истовременост и артикулације и презентације примерима је представљена кроз савремена решења из сфере дигиталног перформанса. Надаље аутор анализира историју коришћења екрана у позоришту и теоријске моделе екрана и процесирања у реалном времену.

Интерактивност и наратив анализира појмове и методе каузалности, игре, наратива, афорданса, затим улоге дизајнера интерактивног система и интерактора. Пореди и односе времена, простора, наратива и интеракције, предлажући поетике навигације, учешћа, конверзије и сарадњу са публиком.

Процесорска уметност прати превазилажење материјалности уметничког дела примерима процесуалности. Принципе нових медија омогућених мета-машинским особинама

дигиталне технологије: нумеричког кода, модуларности, аутоматизације, варијабилности и транскодирања поентира у виђењу компјутера као скупа интегративних и процесуалних и медија и алатки.

Глумца и интерфејс спајају се кроз процесорску креативност, киборгизацију и окружења која реагују, користећи интерфејс, сензоре и алгоритамску каузалност. Гледалац у сложеном интерактивном позоришту сусреће се са живом „надмарионетом“ испољавајући се заједно и виртуелно и уживо.

У *Захтевима новог медија* препознајемо софтверску апликацију као нов медиј, трансформацију драмског сукоба у интеракцију, моделе глумца и публике као интерактора, последице претварања публике у интерактора, имитацију и емулацију човека и машине, предлажући глумца/интерактора као играча.

Предложени и развијани циљеви теоријског дела докторског уметничког пројекта у смеру идентификације практичних и теоријских радова из области позоришта и осталих уметности, али и других области, који могу помоћи у формулисању изражајних средстава позоришта која традиционалне глумачке технике интерактивно повезују са дигиталним медијима, успешно су постигнути. Идентификоване су технологије које се већ примењују у раду у позоришту и реализацији перформанса, као и постојеће технологије које су осмишљене за другу сврху, али би уз одређене модификације могле имати сценску примену, кроз употребу специфичних изражајних средстава компјутера као нелинеарног медија у спрези са извођачем.

Кандидат Александар Давић показао је темељно и методолошки засновано познавање и коришћење литературе о теоријама извођачких уметности и интерактивним технологијама у позоришту, перформансу и инсталацијама. Истражен је и представљен историјат употребе медија покретних слика у позоришту, као и историјат уметности перформанса од подухвата Ервина Пискатора и различитих пракси перформанса током двадесетог века, преко Латерне Магике и рада Јозефа Свободе, до појаве интерактивних технологија. Посебна пажња је посвећена практичном и теоријском раду Дејвида Залца у Интерактивној извођачкој лабораторији Универзитета Џорџија, који прецизно одређује карактеристике нелинеарних медија које омогућавају интерактивност.

Оцена остварених резултата

Окосницу рада чини истраживање историје и могућности реализације идеје позоришта интегрисаних медија као интерактивног повезивања глумчевог тела са компјутером које омогућава модификацију и генерисање дигиталних медијских секвенци. Непоновљивост и непредвидивост човека, односно извођача/глумца/уметника који изводи перформанс, можда је и најважнија карактеристика позоришне уметности и она се креативно и успешно среће са висококодификованим средствима дигиталне технологије.

Интердисциплинарни карактер докторског уметничког пројекта приказује се кроз адекватан и интригантан спој могућности извођача да контролише своје присуство у интерактивном систему артикулишући медијске секвенце које су сегменти и окружење перформанса. На овај начин глумца постаје хибрид, комплексни ентитет, киборг, чија су изражајна средства омеђена и проширена колико сопственим психофизичким особинама, толико и могућностима компјутерског кода, односно карактеристикама софтверских и хардверских компоненти интерфејса и процесора.

Појмовно-теоријски оквир рада односи се на детаљно истраживање појмова позоришта, компјутера, интегрисања медија, уметности уживо, интерактивности, наратива, процесорске уметности, глумца и интерфејса. Рад би свакако још потпунијим чинило презентовање

документоване писане и видео документације о експериментима, као и интервјуи са програмерима и другим стручњацима из области које су се истраживале.

Завршни практични рад успешно је искористио искуства стечена и проширена поетичким сазнањима и експериментима.

Кандидат Александар Давић закључује да као уметничка област, *Позориште интегрисаних медија* функционише као спој машинске и људске способности да уживо покрећу и стварају медијске садржаје, форме и поступке. Допринос теми је дао кроз анализу и представљање значајних примера вишемедијских уметности театра, перформанса и дигиталног вишемедија у уметничком, историјском и друштвеном контексту.

Критички осврт референта

Кроз сложена истраживања и разматрања, кандидат Александар Давић дошао је до информативног и значајног теоријског рада успешно повезаног са упечатљивим практичним уметничким радом и његовом изведбом. Различите медијске садржаје и линије који су коришћени у докторском уметничком пројекту аутор је вешто и складно употребио и повезао, стварајући заокружено и комуникативно уметничко дело које је уједно и демонстрација употребе савремених интерактивних дигиталних технологија у живом извођењу, као и фрагментарни аутобиографски перформанс који уметничког субјекта поставља у различите друштвене и биолошке улоге.

Експерименти и концепције који су имали за циљ да установе које карактеристике појединих традиционалних глумачких средстава могу бити искоришћене као параметри за даље процесирање у сфери дигиталног перформанса успешно су анализирани на примерима и спроведени у делу. Креирање искуства са различитим компонентама интерфејса и различитим програмима који омогућавају интеракцију човека и дигитализујућих медија, довело је до интригантног живог наступа појединца уроњеног у технологију којом ауторски управља.

Очекивање да ће практични резултат истраживања бити вишемедијско сценско дело које задовољава наведене пропозиције *Позоришта интегрисаних медија* испуњено је у потпуности. Теоријски рад заиста успева да формулише стратегије у раду у овом облику, а које могу бити употребљиве и за друге уметнике. Интервјуи са програмерима и другим стручњацима уз детаљнију видео документацију употпунили би писани део *Позоришта интегрисаних медија*.

Практичан део пројекта састављен је из три сложене сцене које комбинују говор, кретање, покретне генерисане и снимљене слике, звук свираних перкусија са осмишљеним простором три симултане пројекције. Коришћење уметнификованих документарних снимака у средишњој сцени драматуршки је уклопљена између почетне и завршне сцене графичке визуелности вертикалне наглашености и првој и хоризонталне у трећој. Физичке радње и у интенцијама и у облицима и у дејству су такође различите од сцене до сцене. Очигледна је и јасна методологија којом је пажљиво одабран и припремљен разнородан материјал, а употребом свеprisутних дигиталних техника за рад са одабраним и припремљеним елементима кроз интеракцију уживо створене су сцене и приказани модели *Позоришта интегрисаних медија*.

Кандидат Александар Давић позиционира свој докторски уметнички рад у односу на више теоријских појмова и приступа, историјских уметничких појава и савремених технологија. У писаном делу смешта одабране концепције у уметнички и теоријски контекст са акцентом на поетске, технолошке, историјске и друштвене аспекте, препознајући и уметничке изражавајуће процесе којима цивилизацију наратива смењује цивилизација игре.

Закључак комисије

Кандидат Александар Давић је у докторском уметничком пројекту „Позориште интегрисаних медија“ представио истраживање специфичности и спајања две вишемедијске извођачке уметности: људске и машинске. Уживо изведен резултат показао је највиши степен артистичке и техничке професионалности, сценске артикулације и јасно постављених вишемедијских процеса.

Александар Давић је своја поетичка и теоријска техничка знања и способности креативно искористио у реализацији докторског уметничког пројекта, повезујући актуелне технологије и ауторску глуму и режију. Јасно дефинисане концепцијске и методолошке поставке уметничког пројекта и детаљно истраживање теме успешно су реализоване и документоване у писаном делу пројекта.

Имајући све наведено у виду, Комисија предлаже Већу Универзитета уметности да кандидату Александру Давићу одобри одбрану докторског уметничког пројекта „Позориште интегрисаних медија“.
У Београду, 5.5. 2017.

Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта:

Ивана Вујић, редовни професор ФДУ, Београд

мр Растко Ћирић, редовни професор ФПУ, Београд

др ум. Александра Јованић, ванредни професор ФЛУ, Београд

Ђорђе Петровић, ванредни професор ФМУ, Београд

др ум. Иван Правдић, ванредни професор Академије уметности у Новом Саду, ментор